

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Dubium I. Quid sit, an possibilis, & lumine naturæ cognoscibilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

quum odii quod poneretur, vel ad hunc amorem qui poneretur, sic nempe ut Deus obtulisse dicatur concursus suum ad hoc numero odium tantum, vel ad hunc numero amorem tantum; sed neutrum dici potest, ergo, &c. non 1um quia sic magis esset author peccati, quam ipsa creatura; nam creatura non aliter est author peccati, quam quia se ad unum individuum, quod potest ponere, absolute determinat: non etiam 2um 1°. quia sic indifferentia Dei concursus sub illa distinctione deberet ad alteram partem disjunctionis per hanc creaturæ determinationem in individuo determinari; de qua quero, an Deus ad eam iterum sub disjunctione concurrat, nec ne? si 1um sequitur processum in infinitum: si 2um habemus intentum, & idem primò dicendum erat. 2°. vel hæc creaturæ determinatio, est independens ab omni concursu Dei ad unum absolute determinato; vel dependens? si 1um est independens à se operante, & consequenter à creatura ut à prima causa quæ causa, ex quo sequitur creaturam esse à se; quia illud est à se, quod à se operatur, ut Dub. 3°. vidimus: si 2um habemus iterum intentum. 3°. da Petrum suadere Paulo odium Dei hoc, sub hac disjunctione, *odi Deum hoc odio*, vel *ama Deum hoc amore*: tunc peto, an si Paulus hoc odium ponat præ hoc amore, & Petrus illud præ amore ponendum viderit, uti videt Deus; Petrus non sit censendus causa moralis & particeps hujus peccati odii Pauli? negari non potest, quia quod simul actum hunc

amoris suadeat non magis impedit ne hunc actum odii suadeat, quam si furando, Deo benediceret, benedictio impediret furtum; nec magis istius odii suasio excusaretur à peccato propter adjunctam hujus amoris suasionem, quam hoc furtum excusaretur à peccato propter adjunctam Deo benedictionem: igitur à fortiori Deus determinando creaturam ad hoc sui odium sub disjunctione hac *odi me hoc odio*, vel *ama me hoc amore* (licet cum indifferentia ad utriusque omissionem, quæ etiam in allato casu reperitur) si creatura hoc odium Dei poneret, Deus esset causa moralis & particeps istius odii: à fortiori, inquam, quia Petrus esset causa moralis tantum istius odii, Deus verò causa Physica simul & moralis, ut consideranti patebit, ergo, &c.

CXL. Neque obtrudi potest, quod nulla sit necessitas istius suasionis in Petro, sed ipsi sit omnino libera, ac ideo peccatum; è contra verò quod sit necessitas istius determinationis à Deo tanquam causâ universali, tanquam causâ primâ, &c. quia satis contrarium patet, tum ex præsupposito ad Resolutionem, tum ex probationibus pro prima parte. Vnde

CXLI. Colliges illos, qui negant præmotiones Physicas, & docent Deum determinare ad individuum, ut PP. Societatis communissimè, magnas, imò fortè majores difficultates pati, quam illi, qui præmotiones Physicas ex se ad unum absolute determinantes, agnoscunt, quod non parum addit autoritatis huic eorū sententiæ, licet nobis fallæ.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Creatione.

D V B I U M I.

Quid sit, an possibilis, & lumine natura cognoscibilis.

R E S O L U T I O I.

I. **D**ico creatio latè sumpta, idem est quod quælibet productio cujuslibet rei, quæ non sit Deus; unde omnis res, quæ non est Deus, dicitur creata, seu creatura, & Deus, Cæli & terræ Creator: strictè verò juxta Divum Thomam prima parte quæstione 45. art. 1°. quem omnes Theologi & Philosophi sequuntur, est productio rei ex nihilo, tam sui, quam subiecti, sive est productio rei independenter ab omni causâ materiali, ex quo habesly ex nihilo, positum in definitione, sumi negativè, ut idem sit ac ex non se, etiam partialiter, ut à creatione excludas filium & Spiritum S. in divinis, qui sunt ex præsupposita sua essentia: item hominem qui partialiter est ex materia sua, & ex non subiecto, puta sustentationis.

R E S O L U T I O II.

II. **D**ico 2°. creatio est possibilis: ita omnes Scholastici fideles contra Aristotelem, 10. Phys. textu 51. ad 60um; Platon. & plerisque hæreticos juxta hoc ipsum axioma, ex nihilo nihil fit. III. Probatur, quia, vel in Angelis, anima rationali & materia prima (si subsistentia non sit basis) datur de facto, nec est cur implicet, attendendo ad summam Dei potentiam; vel sunt à se, atqui hoc ultimum dici non potest, quia a seitas est Deo propria, ergo primum dicendum est.

IV. Confirmatur ex Scriptura Geneseos 10. In

principio creavit Deus Cælum & terram: quomodo creavit? audi Spiritus sancti expositionem: intelligas, quia ex nihilo fecit illa Deus, & hominum genus. Machab. 2°. cap. 7°. unde non video quomodo è recentioribus Renat. Descartes 1^a. p. Phys. n. 75. dicere potuit axioma hoc ex nihilo nihil sit esse æternæ, id est necessariæ infallibilis, &c. veritatis, & ideo consequenter creationem esse impossibilem.

V. Dices omni potentia activæ correspondet passiva: sed potentia passiva est subiectum, ergo omne quod fit, fit ex subiecto, sive ex potentia passiva: Prob. major, quia omni potentia passivæ correspondet activæ, ergo, & è contra, omni activæ passiva.

VI. Respondeo distinguendo minorem, sed potentia passiva correspondens omni potentia activæ est subiectum, nego minorem; est rei possibilitas, concedo minorem; verum hinc non sequitur omne quod fit, fieri ex subiecto; sed ex nihilo quod fuit in statu possibili, fieri aliquid, in statu reali.

R E S O L U T I O III.

VII. **D**ico 3°. non videtur Creatio actuata esse solo lumine naturali, certò agnoscibilis, hoc est citra fidem & revelationem, secundum quam credimus mundum à Deo in tempore conditum, In principio creavit Deus Cælum & terram, Gen. 1°. omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, Joannis 1°. & Nicænum definivit, Deum, factorem Cæli & terre, visibilibus & invisibilibus, &c.

VIII. Probatur 1°. quia non videtur ipse Deus esse solo lumine naturali certò cognoscibilis, ut probabimus in Metaphysica, ergo multò minus creatio, quæ secundum sanctos Patres est actio propria Dei, & ita propria secundum omnes Philosophos.

Iosophos & Theologos, ut nulli creaturæ tanquam causæ principali communicari possit, quod nos examinabimus infra, ergo, &c.

ix. Probatur 2°. nulla ratio convincit mundum esse ab alio, & non à se, esse in tempore, & non ab æterno secundum molem aliquam rudem & informem, quod videntur sensisse Aristoteles & plures antiqui, ut notat Tertull. lib. contra Hermog. c. 1°. Epiph. hæres. 7. Laët. de origine; sed hoc dato solo lumine naturali creatio non est certò cognoscibilis, ergo, &c. major patebit solutione argumentorum, quia ista moles non erit creata; & quicquid productum erit, mediata vel immediata dependenter ab ista mole tanquam subiecto & causa materiali productum erit, ac proinde per generationem, ergo, &c.

x. Obijcies, mundus est conditus à Deo secundum materiam primam; sed non per generationem, ergo per creationem, ergo, &c. Probatur major, in qua sola difficultas, quia materia 1^a. utpote imperfectissima, non potest esse improducta & à se; 1°. quia improductio & aseitas est maxima perfectio & cæterarum omnium origo; nam omnis limitatio est à causa efficiente, quam non haberet: 2°. quia alioqui esset infinitè magna, vel finitè tantum: non primum; quia sic non posset à Deo magis extendi, quod est absurdum: non etiam secundum; quia non est ratio cur sit potius tantæ finitæ magnitudinis, quam tantæ.

xi. Resp. negando maiorem stando in solo lumine naturali, quia, ut dixi, secundum solum lumen naturale præcisè non videtur certò cognosci, Deum realiter existere, & consequenter multò minus mundum esse à Deo conditum secundum materiam primam. Ad probationem maioris, Resp. aseitatem non plus addere perfectionis enti, alioqui ab alio, quam perfectas addat enti, alioqui in alio; perfectas verò non addit infinitam perfectionem enti, alioqui in alio, & materiæ primæ, quæ secundum te est imperfectissima, convenire potest, ergo nec aseitas addit infinitam perfectionem enti, alioqui ab alio, & similiter materiæ primæ convenire potest: unde ens à se juxta lumen naturale per aseitatem præcisè, non magis distinguitur ab ente ab alio, quam ens per se per perfectitatem præcisè distinguitur ab ente in alio, scilicet uno gradu perfectionis: ac proinde improductio & aseitas, non est maxima perfectio & cæterarum origo.

xii. Quod verò additur omnem limitationem esse à causa efficiente: apertè falsum est; quia nequidem Deus ex principis fidei agnitus facere potest creaturam perfectiorem, aut imperfectiorem, essentialiter, quam sit ex natura sua; quia rerum essentialitæ, etiam per ordinem ad Deum sunt indivisibiles & immutabiles; quamobrem à natura rei est omnis limitatio essentialis, & non à causa efficiente, quæ naturam rei producere debet secundum quod in se est, talis, vel talis perfectionis; alioqui talem naturam humanam v.g. non produceret, sed aliam omnino brutalem v.g. imò alioqui, quod nullus admisit, inde sequitur Filium in divinis productum à Patre habere posse esse limitatum. Sic patet ad primam probationem hujus majoris: ad secundam verò, Respondeo materiam esse finitè vel infinitè magnam, prout experientia docuerit; per eam enim de natura cujusque discernimus, uti & de quantitate & aliis accidentibus.

xiii. Instabis, si materia fuerit à se ab æterno, dabitur processus in infinitum in generationibus ab æterno hucusque; sed est absurdus processus in

infinitum in causis subordinatis, ergo, &c. Deinde, si materia esset infinitè magna (saltem in sententia communi negante materiam posse naturaliter existere sine omni forma) dabitur corpus infinitum, contra Aristotelem cap. 1°. ergo, &c.

xiv. Respondeo negando minorem; quia ille processus est omnino necessarius, dato quòd mundus fuerit ab æterno; unde prius probandum si stando in solo lumine naturali mundum non fuisse ab æterno; deinde processus in infinitum in causis subordinatis, non propter aliam rationem potest esse absurdus, quam quia, hoc admittò, solo lumine naturali venire non potest in cognitionem certam causæ primæ & Dei: verum hæc ratio, mihi hic est valde infirma; tum quia docebimus in Metaphysica solo lumine naturali non videri posse venire in certam Dei cognitionem; tum quia, etsi veniret in cognitionem certam causæ primæ, non tam ideo veniret in cognitionem Dei, quia Deus plus dicit, quam esse causam primam, quæ tantum, cessante illo processu, cognosci potest. Quantum ad Aristot. attinet, dum in solo lumine naturali sistimus, etiam ab ejus autoritate præscindimus; imò sicut errare potuit negando mundum creari potuisse, potuit & dicendo corpus infinitum dari non posse.

RESOLUTIO IV.

xv. **D**ico 4°. creatio actuata est solo lumine naturali certò cognoscibilis.

xvi. Probatur: quia sicut per te (argumentum enim est ad hominem, contra Resolutionem præcedentem) non est solo lumine naturali certò cognoscibile creationem esse actuatam; ita etiam solo lumine naturali non est certò cognoscibile creationem non esse actuatam; ac proinde sistendo in solo lumine naturali, ut minus dubium est, an creatio sit actuata, an non sit actuata: atqui in dubiis judicium commune præferendum est privato (præsertim ubi rationes probabiliter suadent hoc esse falsum uti hic) nisi aliunde aliquid obstat; sicut in dubiis bonum commune est præferendum bono privato, &c. ergo creatio actuata est solo lumine naturali certò cognoscibilis: probatur consequentia, quia nostra ratio est solius luminis naturalis, & judicium commune ferè omnium, præterquam Aristotelis, est, quòd creatio actuata sit talis.

DVBIVM II.

An Creatio sit quidpiam realiter distinctum à creatæ & re creatæ.

RESOLUTIO.

xvii. **D**ico, tam creatio rerum, quæ ex natura sua exigunt creari, quam rerum, quæ ex natura sua non exigunt creari, est quidpiam realiter distinctum ab illis. Ita sanctus Thomas 1^a. p. quæst. 45. art. 5°. & Theologi ac Philosophi communiter contra Nominales & fortè Scotum in secundum dist. 1. quæst. 2. paragraph. ad questionem istam. & Vasquez 1. parte disp. 73. cap. 3.

xviii. Probatur, quia omnes res illæ sunt indifferentes supernaturaliter ad educi vel creari, ad creari à solo Deo, vel Deo simul & creaturæ, sed propter similem indifferentiam agnoscunt Philosophi nobiscum supra educationem realiter distinctam ab educente & formā educatā, ergo, &c. major pro secunda parte patebit ex dubio sequenti; probatur pro prima parte ex lib. 1°. Disp. 3^a. Dub. 5.

xix. Confirmatur, si creatio rerum, quæ exigunt ex natura sua creari, nihil esset realiter distinctum